

Еснар

МАГАЗИН ПРЕДУЗЕТНИКА

БРОЈ 1 ГОДИНА I НОВИ САД ЈАНУАР 2008. ИЗЛАЗИ ТРОМЕСЕЧНО

СРЕЋНА НОВА 2008. ГОДИНА

РЕЧ ОД ЗАНАТА ЗА ЗНАТ

Постоји новинарско правило: **оно што није забележено – није се ни гогодило**. Баш због тога, Удружење уважавајући традицију од 138 година, многобројно чланство, сталне свакодневне активности, објективна очекивања за боље занатско сушра и велике њанове за наредни период, одлучило је да се убудуће све “догоди”, односно ништа не заборави и да зайочне оно што рукоделци - заслужују.

Пред вама је први број магазина “Еснаф”. То је поклон за вашу, занатску славу – Светог Саву. Овим се наставља дуга традиција новосадског занатства. Пред вама су 16 страница “Еснафа”. Тек да се осети како ће овај магазин изгледаати. У будућности “Еснаф” ће имати:

- 16, а по потреби и више, страница у овом формату у јуном колору,
- излазиће, у почетку, тромесечно,
- дистрибуираће се бесплатно на 3.500 адреса: чланству, разним предузећима, банкама, амбасадама, државним органима, другим удружењима, привредним коморама и свим другим субјектима који су за развој занатства,
- Магазин ће садржати углавном рубрике које треба да афирмишу развој занатства објективним, истинитим, стручним и благовременим информисањем.

То мислимо да реализујемо на професионалан начин да будемо РЕЧ ОД ЗНАТА ЗА ЗНАТ. Уосталом, кроз дугу традицију новосадског занатства прошли су и као новинари светила имена српског новинарства Светозар Миљевић, Јаша Томић и Јован Јовановић – Змај.

На том путу, цабе висока технологија и леје, у боји, странице ако ви, занатлије не засучете рукаве, ње. даје допринос вашим свакодневним “рукоделством” и активностима преко Удружења и пружиће нам прилику да много тога забележимо да се догоди, ње. – не заборави. У то сам убеђен, јер у овој средини има шта да се бележи: јуно је вредних занатлија, предузетничког духа, добрих људи и што је најважније – много добре воље.

Ја, као главни и одговорни уредник, гарантујем вам својим “мајсторским њисмом” – дипломом новинарства са београдског Факултета пољопривредних наука и 35-годишњим искуством да ће “Еснаф” бити добар, професионални магазин на који ће се многи позивати када је занатство и предузетничтво у њињању.

ЧЕСТИТАМО ЗНАТСКУ СЛАВУ СВЕТОГ САВУ - НА МНОГАЈА ЉЕТА !

Радомир Чубрановић

Председник Удружења Славко Новаковић о “Еснафу”

МАГАЗИН АФИРМАЦИЈЕ ЗНАТСТВА

- Колики придајемо значај и колика су наша велика очекивања, поводом покретања магазина “Еснаф”, довољно говори чињеница да су Извршни одбор и Скупштина Удружења још пре више од две године били једнодушни да овакво гласило што пре угледа светло дана, изјавио је **Славко Новаковић**, председник нашег Удружења. У ово време брзих промена, у ери знања када наша земља кроз сложену транзицију утире пут ка Европској унији, али уз истовремено поштовање дуге и часне традиције нашег занатства, немогуће је замислити активности Удружења без сопственог магазина.

“Еснаф” очекују бројне обавезе које су “поплочане” нашим великим очекивањима: да будемо благовремено, стручно и објективно информисани о свим битним питањима из области занатства, да путем нашег гласила утичемо на јавно мњење у креирању економске политике, приликом доношења закона и битних аката за област занатства, да будемо у току са домаћим и светским кретањима, да се информисемо о теорији и пракси како у едуковању, тако с примерима из свакодневног живота и рада, да подстичемо све нове, добре иницијативе и идеје, нова знања и нове стандарде на путу ка савременом занатству не заборављајући при том дух светле традиције, да се мало разонодимо и развеселимо, једном речју - да “Еснаф” буде још један бисер у ниски квалитетног деловања нашег Удружења, рекао је Новаковић.

МАГАЗИН ПРЕДУЗЕТНИКА
Еснаф

Главни и одговорни уредник:
Радомир Чубрановић

Оснивач: Међуопштинско удружење самосталних привредника Новог Сада и Сремских Карловаца - Опште удружење предузетника, производних и услужних делатности

Председник Удружења: Славко Новаковић
Редакциони одбор: Вељко Анђелић, председник, чланови: Славко Новаковић, Стева Зарин, Ненад Глишић, Лазар Николајевић и Зоран Маленица

Адреса: Трг Марије Трандафил 14,
21000 Нови Сад
телефони: 021/ 528 – 778, 021/ 66 – 222 – 13,
факс: 021/ 6615 – 688,
е – mail: zandomns@eunet.yu ; chubra@eunet.yu

Штампа: STOJKOV – Нови Сад

СРП – каталогизација у публикацији, Библиотеке Матице српске, Нови Сад

334.712

ЕСНАФ / главни и одговорни уредник Радомир Чубрановић. - 2007, 1- .-Нови Сад : Међуопштинско удружење самосталних привредника Новог Сада и Сремских Карловаца - Опште удружење предузетника производних и услужних делатности, 2007-.

Тромесечно.
ISSN 1452-7421 Народне библиотеке Србије

COBISS.SR-ID 218679815

Председник Удружења занатлија Славко Новаковић о актуелним питањима и будућности занатства

КЉУЧ СТАТУСА ЗАНАТСТВА ЈЕ ЗАКОН

- Доношење закона о занатству је алфа и омега положаја и будућности овог битног дела националне економије и зато је веома важно да се коначно усвоји ове године, а да се уједно држава што пре одрекне статуса највећег предузетника

Председника нашег Удружења Славко Новаковића нисмо уопште морали да убеђујемо да поразговоримо на тему садашњег стања и будућности занатства и предузетништва. Наиме, та тема му је стално "на врх језика". И не само то – готово да нема компетентнијег саговорника: Славко Новаковић је 36 година занатлија (кројач) и више од 10 година председник Удружења занатлија.

Није то био класичан интервју, већ разговор у радњи и мало у Удружењу занатлија. Било је сијасет питања и попитања, али у суштини све се сводило на тренутно стање и будућност занатства у Новом Саду, Војводини и Србији уопште.

Ево шта је наш саговорник рекао на ову тему:

- Ово питање већ дуго окупира како занатлије, тако и занатске асоцијације, државу и рекао бих привреду у целини. Када посматрамо садашње стање и перспективу занатства и предузетништва, незаобилазна тема је доношење закона о занатству. Зашто је битан будући закон? С једне стране он ће регулисати све битне теме живота, рада и образовања у оквиру занатства, а с друге стране стране, подсећам, да тзв. мала привреда у овој фази транзиције једина бележи позитивне резултате, истина не какве смо очекивали али је битан фактор у националној економији. У протеклој 2007. години сведоци смо процеса приватизације са бројним последицама остајања без посла, док занатство ипак има стабилне показатеље и чак раст запослености. Осим нових назива занатских титула планира се и оснивање занатских еснафа, занатских комора и већа брига о стручном оспособљавању будућих занатлија. Будући закон има за циљ да реформише и унапреди занатство које је преживело тешке године транзиције и које би требало да буде темељ привреде. Предложени текст закона је готово идентичан немачком закону о занатству који је по проценама стручњака најприхватљивији за наше услове. Посебна пажња посвећена је стручном образовању занатлија. Школовање шегрта, ученика у занатству, обављаће се у професионалним школама са дуалним системом - комбинацијом праксе и теорије, с тим што ће за разлику од садашњег система образовања пракса бити таква да по завршетку школовања они одмах буду оспособљени за посао. Шегрти ће по окончању трогодишњег или троипогодишњег школовања моћи да добију звање калфе (помоћника) након две године праксе и уз додатно образовање при занатској комори, или мајстора заната после три године радног стажа и положеног стручног испита пред мајсторском комисијом. Уместо досадашњих удружења занатлија, постојаће еснафска удружења, а уместо секција, у њима ће се оснивати занатски еснафи (кројачки, обућарски, златарски фризерски...). Новина је и то што ће се по први пут основати занатске коморе. Коморе ће водити бригу о издавању дозвола за рад и мајсторских писама, а путем Центра за преквалификацију и о стручном оспособљавању, оживљавању старих заната, преквалификацијама, за старе и уметничке занате, samozapošljavanje, предузетничким иницијативама, микрокредитима... Важне новине које доноси закон су и поновно враћање мајсторског писма, као врхунског доказа о стручној оспособљености и нове организације система занатства.

Практично, овај закон би, јасно дефинисао улогу и положај занатства и њихових асоцијација и однос државе према овом питању. То би био кодекс понашања и деловања, посебно занатлија. У суштини, све се "врти" око доношења овог закона: статус занатлије, њихови кредити, запошљавање, инвестиције, однос са Европском унијом...

Политичарима су "пуна уста" занатства и предузетништва само у промотивним ситуацијама, а ето колико се чека да се донесе закон о занатству. На скупу 10 земаља југостичне Европе и накнадним састанцима, добили смо чврсто обећање да ће се закон о занатству коначно усвојити у 2008. години. Нажалост, на том скупу нисам приметио ниједног министра била је само го-

пођа Мишчевић задужена за сарадњу са Европском унијом. И то је један "показатељ" колико је министарима, односно влади стало до развоја занатства.

Занатство је и даље на маргинама државног размишљања, планирања укупног развоја и малтене још увек је бити занатлија – јерес. Погледајте какви су услови кредитирања занатлија? Немамо праву предузетничку банку, а подсећам да су финансијска средства неопходна за ново запошљавање у занатству и даље знатно мања него у другим деловима привреде. Итекако би добро дошли неки гаранцијски фондови државе који би функционисали у сарадњи с таквом предузетничком банком. Занатлије не би у таквој ситуацији морали да дају хипотеке приликом подизања кредита што је сада случај. На тај начин би се решио и велики проблем борбе против тзв. "сивог занатства", а легалне занатлије би добиле ветар у леђа за даље пословање. Многе "сиве занатлије" тада би почеле легално да раде, а то значи више чланова у асоцијацијама занатлија и више прихода држави. Садашњи број регистрованих радњи у Србији од око 220.000, 50.000 у Војводини и око 12.000 у Новом Саду би се знатно увећао. Подсећам да су Нови Сад, Крагујевац и многи други градови носили епитет "градова занатлија" кад су били на врхунцу економске моћи и благостања.

Ми морамо максимално користити позитивна искуства из окружења и Европе. Ето био сам у Немачкој у занатској комори Кобленца. Тамо је у једном огромном едукационом центру окупљено око 2.600 шегрта свих познатих заната од традиционалних до најмодернијих. Ти млади људи се у центру интернатског типа веома сериозно обучавају теоријски и практично. Истовремено, тај центар истражује и утврђује који су занати тренутно потребни како Немачкој, тако и Европској унији. Веома битно је да ови шегрти након школовања добијају признате сертификате и што је важније одмах и – посао. Не треба да измишљамо млаку воду, већ користити оваква и слична искуства...

Када бих могао да битно одлучујем захтевао бих да се држава што пре одрекне статуса највећег предузетника. Дакле, створити амбијент за развој предузетништва (закон, финансијски услови пословања), а онда препустити институцијама да раде "по закону". Уосталом, довољно је погледати како то функционише у Словенији и Хрватској где већ постоје предузетничке коморе, а држава максимално помаже занатство. Ето, на пример, хрватске и словеначке занатлије су имале завидне излагачке просторе на познатом минхенском сајму само зато што само трећину трошкова носе занатлије, трећину коморе и трећину држава. Од тих излагања занатлије ових земаља имају итекаке користи јер им је то улазница за извоз у Европску унију, а самим тим и за сопствени развој занатства по многим основама. Наших занатлија као излагача, нажалост, нема већ годинама на овом култном сајму иако имамо шта да покажемо и изложимо.

Све то је створило ситуацију да занатлије силом прилика функционишу самостално, на сопствени ризик, а да су поједини градови остали без појединих, неопходних заната. Зато је, поред осталог, наше Удружење у сарадњи с Покрајинском службом за запошљавање и Извршним већем АП Војводине започело активност на развоју старих заната и запошљавању по тој основи што даље значи развој туризма и тзв. породичних, занатских фирми. На тај начин надомешћујемо пропусте државе, односно локалних самоуправа...

Занатлије су, на срећу, веома упорне, веома истрајне и захваљујући тој чињеници су опстале. Кад занатлија једном отвори радњу тешко се одлучује да је затвори... Младим, будућим занатлијама бих препоручио да уђу храбро у занатство од сопственог школовања па до отварања радње. Подсећам, да и даље оскудевамо у добрим, правим мајсторима занатлијама, тј. немамо их довољно. Ако сте прави мајстор, онда није проблем ни порез, ни доприноси, ни кредити...

Свим занатлијама у Новој 2008. години бих зажелио, поред здравља, успеха у послу и личне среће, доношење дуго очекиваног закона о занатству који је кључ статуса ове делатности. -

Славко Новаковић

ОЛАКШИЦЕ ПРИЛИКОМ ЗАПОШЉАВАЊА

Почев од 1. септембра 2006. године у Националној служби за запошљавање (НСЗ) су у примени субвенције за запошљавање особа млађих од 30 година и приправника до 30 година, лица са инвалидитетом, лица старости од 45 година и преко 50 година. Заједнички правни основ за ове субвенције представља Закон о изменама и допунама закона о доприносима за обавезно социјално осигурање.

Послодавац који на неодређено време запосли лице са инвалидитетом ослобађа се плаћања пореза из зараде и доприноса за обавезно социјално осигурање који се плаћају на основицу, односно на терет послодавца, у периоду од 3 године од дана заснивања радног односа под условом да достави одговарајућу лекарско – правну документацију која доказује инвалидитет незапосленог лица.

Обавезе плаћања доприноса за обавезно социјално осигурање који се плаћају на основицу, односно на терет послодавца ослобађа се послодавац који на неодређено време запосли незапослено лице које се на евиденцији незапослених налази најмање 6 месеци или је корисник новчане накнаде и то у висини од 100 процената при запошљавању лица старијег од 50 година, а 80 процената у случају запошљавања лица старости од 45 до 50 година. Период ослобађања плаћања доприноса траје две године од дана заснивања радног односа, с тим што лице мора остати у радном односу још 3 године након периода који је субвенциониран.

Ако је послодавац корисник субвенције за запошљавање лица од 45 до 50 година старости, старијег од 50 година или млађег од 30 без обзира да ли има приправнички статус, запослени који је примљен у радни однос уз субвенцију може отказати уговор о раду послодавцу, а послодавац може најкасније у року од 15 дана од дана престанка радног односа да запосли друго лице уз исте услове, што послодавцу омогућује да настави да користи повластицу за преостало време. Уколико запосленом од 45 до 50 година старости или старијем од 50 година престане радни однос у току трајања повластице (две године) или у наредне 3 године после истека олакшице послодавац губи право на олакшицу и дужан је да у року од 30 дана плати доприносе које би иначе плаћао да није користио олакшицу валоризоване применом стопе раста цене на мало. Послодавац нема ову обавезу у случају

смрти радника или постојања неког другог разлога независно од воље запошленог или послодавца.

Могућност запошљавања уз олакшицу у периоду од 2 године имају и незапослени млађи од 30 година који се на евиденцији НСЗ налазе најмање 3 месеца, с тим што је послодавац у обавези да их задржи у радном односу у наредном периоду од 2 године. Посебну групу представљају приправници до 30 година старости који имају право на субвенцију у периоду од 3 године, при чему је неопходно да послодавац лице задржи у радном односу и у наредном периоду од 3 године. У оба случаја послодавац који на неодређено време запосли особу млађу од 30 година ослобађа се обавезе плаћања доприноса за обавезно социјално осигурање који се плаћају на основицу, односно терет послодавца као и пореза на зараду у целости.

Послодавац у току трајања субвенције као и у наредном периоду од 3 односно 2 године није у могућности да смањи број запослених у односу на број запослених на дан 1. септембар 2006. године увећан за број новозапослених лица. Ако запосленом престане радни однос у току трајања повластице или у наредном периоду у којем је послодавац обавезан да задржи лице у радним односу под условом да се не смањује број радника остварује право у обиму утврђеном за претходно запослено лице. Уколико радни однос раднику престане у периоду у којем постоји обавеза задржавања лица у радном односу послодавац губи право на олакшицу и дужан је да поступи као и у случају губљења права на олакшицу при запошљању лица старости од 45 до 50 година, односно старијег од 50 година. Такође и овде се ово правило не примењује за случај смрти или другог разлога независно од воље запосленог или послодавца.

Наведене олакшице нису у могућности да користе директни или индиректни буџетски корисници. У свим описаним примерима разлику доприноса за обавезно социјално осигурање за особе са којима се заснива радни однос плаћа НСЗ.

Директор Филијале
Синиша Надбантић
Обрадила: Маја Милић, ПР сарадник

И ово треба да знате

ШТА ЈЕ АГЕНЦИЈА ЗА РАЗВОЈ ПРЕДУЗЕТНИШТВА ?

“Пун” назив је: Републичка агенција за развој малих и средњих предузећа и предузетништва.

Основана је Законом о Агенцији за развој малих и средњих предузећа («Службени гласник РС», бр. 65, од 23.11.2001. године).

Агенција је основана са основним циљем да подржи (помогне, саветује и заштити) развој и интересе МСП сектора, што треба да допринесе уравниотежењу привредне структуре, динамизирању привредног развоја и оживљавању економских токова у земљи.

Основни циљеви су:

- Подршка креирању подстицајног окружења за раст и развој МСПП
- Учествовање у изради републичких прописа и стварање институционалне (тржишне) инфраструктуре за оснивање и развој МСП
- Директна нефинансијска подршка МСПП сектору (консалтинг, информације, повезивање, олакшавање приступа изворима финансирања...)
- Припрема и реализација едукативних програма за инструкторе и за обуку предузетника и менаџера МСП (тренинзи за незапослене, тренинзи тренера, менторинг...)
- Координација рада Републичке мреже регионалних агенција/центара
- Међународна сарадња
- Промоција предузетништва
- Пружање помоћи МСП у области нових технологија и подршке њиховим иновативним активностима (стварање веза између истраживачко-развојног сектора, универзитета и МСПП сектора)

Републичка агенција у сталном је контакту са многим међународним организацијама у циљу проналажења одговарајућих области сарадње и обезбеђивања подршке сектору малих и средњих предузећа. Кроз различите видове сарадње, међународне манифестације, иницијативе и пројекте, Републичка агенција користи бројна међународна искуства на

пољу развоја малих и средњих предузећа, остварује сарадњу у свим сегментима подршке сектору, и креира могућности за повезивање и интернационализацију предузећа из Србије, и њихов наступ на иностраним тржиштима.

Републичка мрежа стручне подршке за подстицање развоја малих и средњих предузећа и предузетништва (РАМСПП) је створена са циљем да допринесе формирању бољих услова за развој МСПП у Србији, као и јачању самих чланова мреже. Републичка мрежа је основана у мају 2003. године на иницијативу Републичке агенције за развој МСПП са опредељењем да се обједине и увезу све Регионалне агенције/центри широм државе како оних основаних, тако и оних које ће се основати. Републичка мрежа нема статус правног лица, а њени чланови су задржали своју самосталност и права правног лица. Републичка мрежа је отворена и за нове чланове које доприносе развоју предузетништва у Србији.

Републичка агенција за развој МСПП координира Републичком мрежом од 13 регионалних агенција и центара за развој МСПП, које покривају 85% Републике Србије (без Косова и Метохије), односно подручје града Београда и 19 округа са укупно 130 општина. Десет регионалних агенција и центара основано је у периоду децембар 2001. – децембар 2002. године, уз подршку донатора ЕАР-а (Крагујевац, Ниш, Крушевац, Зајечар, Зрењанин, Ужице и Београд), GTZ (Нови Сад и Суботица) и SDC (Нови Пазар), као друштва са ограниченом одговорношћу у складу са Законом о предузећима («Службени лист СРЈ», бр. 29/96, 36/02) чији оснивачи су релевантни фактори са подручја које покривају (локална самоуправа, регионалне привредне коморе, удружења предузетника, пословна удружења, банке, институти, факултети и други). Суоснивач седам регионалних центара (Зајечар, Зрењанин, Ужице, Београд, Крагујевац, Ниш и Суботица) је и Влада Републике Србије. У току 2003. године основана је као једанаеста, Регионална агенција «Сомбор», (покрива подручје Западно-Бачког округа), Одлуком Владе Републике Србије («Службени гласник РС», бр. 92/03, 105/03). Током 2004. године основане су још две регионалне агенције уз подршку донатора ILO (Врање и Лесковац), као друштва са ограниченом одговорношћу у складу са Законом о предузећима («Службени лист СРЈ», бр. 29/96, 36/02) чији оснивачи су релевантни фактори са подручја које покривају (локална самоуправа, регионалне привредне коморе, удружења предузетника, пословна удружења, банке, институти, факултети и други).

КОНТАКТ:

- Београд
Топличин венац бр. 19
тел. +381 11/33 46 107
факс. +381 11/33 46 601
e-mail office@ sme. sr. gov. yu

СТРУЧНА ПОДРШКА ПРЕДУЗЕТНИШТВУ

Пастор Иштван

- Покрајински секретаријат за приватизацију, предузетништво, мала и средња предузећа своју делатност обавља кроз два сектора: **Сектор за приватизацију и сектор за предузетништво, мала и средња предузећа**, рекао нам је Покрајински секретар Пастор Иштван.

Сектор за приватизацију обавља послове који се односе на припрему програма мера за приватизацију, предлаже мере за њихово спровођење, припрема одлуке и опште акте за Скупштину и Извршно веће АП Војводине који се односе на делокруг секретаријата, такође обавља нормативно правне послове из области радних односа и друге нормативно правне послове из области секретаријата. Послови који се односе на сагледавање и праћење стања у области приватизације и обављање активности на реализацији Програма привредног развоја АП Војводине, Секретаријат реализује у сарадњи са републичким и покрајинским органима управе, органима јединице локалне самоуправе, коморским системом и другим учесницима из области приватизације.

Сектор за предузетништво, мала и средња предузећа обавља послове који се односе на припрему програма мера и програма развоја малих и средњих предузећа, прати реализацију програма и

предлаже мере за њихово спровођење. Реализацију програма у области предузетништва Секретаријат спроводи у оквиру сарадње са републичким органима, покрајинским органима управе, коморским системом и Агенцијама за развој малих и средњих предузећа и другим учесницима у области предузетништва развоја малих и средњих предузећа.

Овај Секретаријат је активно учествовао у преми оснивачких аката Фонда за развој АП Војводине и Гаранцијског фонда АП Војводине, а дуже време пружао подршку и радио све административно техничке послове за Фонд за развој АП Војводине. Осим тога Секретаријат је један носилац идеје за основање ВИП-а (Фонд за подршку инвестиција у Војводини) и Војводице ЦЕСС-а (Центар за стратешка економска истраживања), институције за подршку привредном развоју као и агенција и центара за подршку малим и средњим предузећима.

У оквиру свог редовног пословања Секретаријат учествује у спровођењу пројекта који се имплементирају у оквиру суседског програма Мађарска - Србија, ИНТЕРРЕГ IIIА. Посебну пажњу Секретаријат придаје процесу удруживања и формирања кластера на територији АП Војводине и њиховој интернационализацији, истакао је господин Пастор. С циљем да пружи подршку формирању кластера у области производње пољопривредних машина и формирању кластера у области туризма, Секретаријат је у сарадњи са Регионалном агенцијом за развој малих и средњих предузећа „Алма Монс“ доо Нови Сад и Регионалним центром за развоја малих и средњих предузећа и предузетништва Суботица подржао започињање и реализацију процеса формирања кластера кроз активно учешће у имплементацији два пројекта: „Подршка формирању кластера у Војводини у сектору производње пољопривредних машина“ и „Подршка развоју бања и бањског туризма у Војводини“.

Пројекат „Подршка формирању кластера у Војводини у сектору производње пољопривредних машина“ има за циљ да пружи подршку у развоју привредних субјеката у области производње

пољопривредних машина са аспекта повећања степена техничке и развојне оспособљености кроз сагледавање сектора и дефинисање системских мера за његово подстицање. У оквиру пројекта, како каже господин Пасзтор, до сада су реализоване две студијске посете институцијама које своју делатност у области развоја пољопривредног сектора обављају на територији регије Емилиа Ромања и Фриули Венеција Ђулија, као резултат ових посета Кластер БИПОМ, Балканско-црноморска Индустрија пољопривредних машина, удружење за унапређење конкурентности произвођача пољопривредних машина, је децембра прошле године потписао Споразум о разумевању са Националним удружењем конструктора пољопривредних машина УНАКОМА из Италије. На овај начин је завршена почетна фаза развоја кластера БИПОМ која је имала за циљ да створи стратегијски оквир за оживљавање и убрзано укључивање реорганизоване индустрије пољопривредних машина Србије у међународне оквире.

Пројекат „Подршка развоју бања и бањског туризма у Војводини“ је покренут са циљем пружања подршке развоју бањског туризма у Војводини кроз предузимање организованих активности у смеру најпре изучавања, а потом и израде конкретне плана акције и стратегије инвестирања. Постоји реална могућност и потреба да се у овој области ангажује више домаћих капацитета и оствари веће запошљавање, како изградњом капацитета тако и повећаним пружањем услуга домаћим и страним клијентима. У оквиру пројекта је планирано да се сачини база података о предузећима и капацитетима који су ангажовани у овој области, а која би поред основних података садржавала оцену технолошке оспособљености, тренутну и могућу у будућности, оцену перспективности пружања ове врсте услуга, спремност на међународну сарадњу, посебно са суседном Мађарском и Словенијом - рекао је на крају Покрајински секретар за приватизацију, предузетништво, мала и средња предузећа господин Пастор Иштван.

Удружење занатлија : кластери – данас шанса, сутра неминовност

“ПЕКОС” УМЕСИО УСПЕХ

Међуопштинско удружење предузетника Новог Сада у жељи да свој рад у интересу својих чланова прилагоди условима које намеће транзиција, али и у жељи да се прихвати и примене европски стандарди, иницијално је оснивање кластера “Пекос”. Кластер “Пекос” чини девет предузетника произвођача пекарских производа, неколико удружења, а пре свега и само Међуопштинско удружење предузетника Новог Сада и Жито-заједница Војводине као и неколико технолошких и научних институција из области прехране. Циљеви уопште оснивања кластера су да се више произвођача сличних производа од сировина, саме производње, пласмана, амбалаже, транспорта, маркетинга повежу у циљу постизања бољих пословних резултата кроз смањење трошкова, а повећање пласмана својих производа. Уз учешће образовних и научних институција у кластеру остварује се веома битан спој науке и производње. Уз помоћ образовних и научних институција чланице кластера су у могућности да уведу стандардизацију својих производа и увођење међународних стандарда (HCCP и ISO TUF и слично). Значај учешћа научних и образовних институција је и у томе да технолошки припреми производњу нових производа за којима постоји потреба на нашем али и на европском тржишту. Када је кластер “Пекос” у питању познато је колико проблема постоји у производњи хлеба и осталих пекарских производа. Ако их буде сваки предузетник решавао сам, мале су шансе да ће у томе успети. Уз све то мораће да производњу модернизује и нове производе да освоји, а све то савремено маркетиншки да покрије. Приближавање Србије уласку у Европску унију захтева од произвођача стандардизацију и увођење европских правила. За све то треба време, а пре свега и велика средства. Ко то не уради неминовно нестане са тржишта. Управо кластери и читав систем кластеризације стварају добре предуслове да предузетнику повезивањем остваре неопходну трансформацију и да се успешно укључе у борбу на тржишту у условима европске интеграције Србије. Влада Србије већ 2006. године је преко својих ресорних министарстава кренула у подршку оснивања кластера. Тој намери Владе Србије значајну, а пре свега финансијску подршку је дала и Норвешка Влада. Целокупној акцији прикључило се и Извршно веће Војводине преко Секретари-

јата за привреду. И поред неких законских недоречености у вези правне форме кластера, треба истаћи значајне напоре Министарства економије и регионалног развоја Владе Србије и Секретаријата за привреду АП Војводине на едукацији везаној за неопходност кластеризације предузетника, али и малих и средњих предузећа. Финансијска подршка Министарства оснивању и развоју кластера већ је дала добре резултате. Међуопштинско удружење предузетника је захваљујући квалитетном пројекту добило подстицајна средства од Министарства економије и регионалног развоја Владе Србије, за оснивање кластера пекарских произвођача “Пекос”. Подстицајна средства нису намењена да чланице кластера понаособ решавају своје проблеме. Та средства ће омогућити да се створи база података, да се израде пројекти за подстицај развоја производње чланица кластера. За реализацију тих пројеката биће обезбеђена средства како из домаћих тако и страних фондова. Међуопштинско удружење предузетника Новог Сада ће у оквиру пројекта кластера “Пекос” отворити канцеларију, али у њој ће се радити и имплементирати и многи други развојни пројекти значајни за чланице кластера, али и за све чланове удружења. Такође биће организована конференција на којој ће представити програм развоја кластера “Пекос” уз присуство представника Министарства, Секретаријата, Привредне коморе, СИЕП-е, Агенције за развој Мис предузећа као и представника Удружења предузетника Осјека као будућих партнера кластера “Пекос”. Међуопштинско удружење предузетника Новог Сада очекује да ће оправдати очекивања код оснивања кластера “Пекос” и да ће у марту ове године добити значајнија средства од Министарства економије и регионалног развоја за развој кластера “Пекос”. средства ће омогућити реализацију неколико пројеката од којих ће чланице кластера “Пекос” имати веома значајне користи. Очекује се подршка и Извршно веће Војводине, а пре свега Секретаријата за привреду. Планира се и израда неколико пројеката са којима ће се конкурисати и за средства из фондова Европске уније.

Рекло би се на крају да су планови амбициозни. Али овог пута је било говора само о кластеру “Пекос” и ту нема дилеме да ће се успети. Међуопштинско удружење предузетника Новог Сада има и друге планове у свом развојном програму, а све у интересу својих чланова. Транзиција неминовно узима свој данак. Удружење ће учинити све како би својим члановима тај данак био што мањи. Сигурни смо да ће Удрижење у томе успети.

Зоран Јовановић

Обједињени пензиони фонд стартовао 1. јануара – остала недоумица?

ЗАЈЕДНИЧКИ ПЕНЗИОНИ ФОНД НА ШТЕТУ ЗАНАТЛИЈА?

Још се мастило на примену новог закона о јединственом пензионем фонду (од 1. јануара) није ни осушило, а предузетници Србије и стручњаци оштро замерају законодавцу... Наиме, крајем 2007. године (тачније 17. децембра) у Београду су се састали представници удружења занатлија и приватних предузетника и констатовали да не пристају на спајање пензионих фондова. Затражена је хитна измена закона који је омогућио јединствени пензиони фонд.

Оцењен је нимало повољно јединствени фонд. Речено је да је то пропаст ПИО Фонда самосталних делатности и да се у реформу пензионог фонда кренуло као "грлом у јагоде". Учесници су подсетили да је фонд занатлија једини који се искључиво финансирао из доприноса и да последњих година послује са евидентним суфицитом.

Председник Скупштине Заједнице општих удружења Привредне коморе Србије Славко Новаковић и потпредседник Привредне коморе Београда Миливоје Армуш рекли су да постоји консензус да се фондови не требају спајати док друга два пензиона фонда (запослених и пољопривредника) не буду ликвидна. Имајући то у виду, Заједница општих удружења је још 2005. година иницирала измену предложеног закона и то код владе Србије, а касније код министра Расима Љајића закључно с новембром 2007. године када је влади Србије упућена иницијатива да се Фонд ПИО самосталних делатности изузме из новог закона. Предложено је да се измени владина уредба како привремени управни одбор не би могао располагати средствима пензионих фондова. Јасна је бојазан предузетника: на овај начин би се финансијска средства прелила из једног у друге фондове и довело у питање нормално функционисање Фонда самосталних делатности.

Помоћник министра рада и социјалне политике Љиљана Радићковић је покушала да умири занатлије наводећи да предузетници неће бити угрожени и да ће се пензије, као до сада, исплаћивати сваког првог у месецу. С обзиром да је наведени Округли сто одржан две недеље пре примене новог закона – није могућно његово одлагање. Међутим, рекла је да су побољшања и измене могуће уколико се током примене закона констатује одсуство очекиваних ефеката.

Председник Уније послодаваца Србије др Рато Нинковић је приметио да је ефекат административног спајања фондова мали, чиме се доводи у питање сигурност корисника и сигурност њиховог дугогодишње улаганог капитала, констатујући

да је у 2007. години Фонд зарадио 29 милиона евра и поред тога што му је држава узела 120 милиона евра. Стога је право питање зашто други нису зарадили и чему спајати успешне и неуспешне.

Ни експерти нису баш оптимисти када је реч о спајању фондова, чак им је ближа опција да јединствени фонд води преливању средстава и губитка сигурности Фонда самосталних делатности.

Махмуд Бушатлија је рекао да се на овај начин губи поверење предузетника који, иначе, уплаћују велике доприносе и тиме се иде ка минимализацији самог пензионог фонда који је сада на здравим ногама. Експертски тим, који је предводио Бушатлија, 2006. године је урадио студију одрживости постојећих фондова када је уочено да је нови закон донет без озбиљне демографске анализе и кретања броја запослених. Наиме, све демографске анализе упућују да нам становништво све више стари. С друге стране, економске анализе показују да у наредне 4 године не може бити отворено више од 120 – 150.000 нових радних места, што је свакако бити велики притисак на ПИО Фонд.

Проф. др Милан Ковачевић је истомисљеник с Бушатлијом, сматрајући да да се у реформу пензионог система кренуло без сериозних анализа и погрешним путем – спајањем фондова(!).

Ковачевић сматра да нови, јединствени фонд није заправо фонд јер је нејасна интеграција рачуна и не зна се да ли ће фондови и даље одвојено доходовати и ко ће њима управљати?

Економски аналитичар др Мирослав Прокопијевић је рекао да у Европи не постоји ниједан фонд који се субвенционира са 40% из буџета као што је случај у Србији. Излаз је, према речима Прокопијевића, да се поред инвестиционих фондова

допусте и приватни обавезни фондови који много боље функционишу. Прокопијевић, иначе познат као присталица и велики познавалац либералне економске мисли, сматра да није било политичке воље јер држава не би имала утицај на обавезне приватне фондове, а отворило би се и питање равноправности пензионера, што би значило губитак политичких поена.

Углавном, остао је утисак да ће Међуопштинско удружење самосталних привредника Новог Сада, Унија послодаваца Србије, Заједница општих удружења ПКС, коморски систем и све остале асоцијације остати у намери да заштите интерес самосталних делатности и њиховог фонда.

(Р. Ч.)

ЗАНАТЛИЈЕ СРБИЈЕ У БРОЈКАМА

- 82.000 занатских радњи
- 63.000 трговинских радњи
- 17.500 угоститељских радњи
- 23.000 превозника
- 460.000 запослених у самосталним делатностима

Предузетнички меридијани

Шта су показала истраживања у САД ?

БУДУЋНОСТ ПРЕДУЗЕТНИШТВА ЈЕ У ИСКУСТВУ

Институт за проучавање будућности Intyuit у сарадњи са Бостон Консалтинг Груп је спровео истраживање које показује које трендове ће карактерисати предузетништво у будућности.

Установили су да тренутно чак 10 милиона људи у САД размишља да покрене сопствени бизнис, што је највећи број заинтересованих за последњих 25 година.

Предузетници будућности ће све више бити они који су добу између 55 и 64 година (!), док се предвиђа велики успех генерацијама рођеним после '82.

Нове генерације предузетника карактерише: велика флексибилност, индивидуализам, независност, жеља да мењају свет, праћење Hi-Tech развоја, не желе да се укалупљују у велике системе и холдинге. Истраживање показује и веће присуство жена у предузетништву, и то две групе. Једну категорију чине професионалне, повезане и искусне жене, способне да изграде сопствену империју, које су сместили у категорију тзв. Опрах феномен. Другу категорију представљају жене које започињу сопствени бизнис са циљем да ускладе посао и обавезе према породици.

Успешну будућност истраживање предвиђа и за "дођоше" који у САД поседују чак 37% малих предузећа.

КАКО ДО ВЕЋЕ БЕЗБЕДНОСТИ НА РАДУ ?

Сагледавајући наше укупно стање у привреди, сигурно да то у овом тренутку није нимало лако постићи, али је извесно да се на безбедности на раду мора много тога урадити. На то нас изричито обавезују законске норме произишле из Закона о безбедности на раду, а чија доследна примена кроз увођење виших стандарда и вишег нивоа безбедности на раду, чине између осталог, нужан предуслав наших припрема за улазак у Европску унију (директиве ЕУ и конвенције Међународне организације рада).

Шта то у стварности значи пракса још увек није дала прецизне одговоре. На тржишту су се појавили многи понуђачи, који су спремни да уз значајна средства, чија висина зависи од врсте делатности и броја радних места, тај посао израде потребних аката о безбедности на раду ураде за наручиоца.

Међутим, велико је питање да ли треба одмах посегнути за таквим начином решања овог релативно садржајног проблема. У том смислу скрећемо пажњу, да је законодавац оставио значајан простор да те послове, као неко ко најбоље познаје сопствени производни процес, добар део управо уради сам.

Дакле, послодавац може ове послове да обавља сам уколико кумулативно испуни два предуслова:

- први је да обавља једну од следећих делатности: трговине, угоститељства и туризма, занатских и личних услуга, финансијско-техничких и пословних услуга, образовања, науке и информација, здравствене и социјалне заштите и у стамбено-комуналним делатностима.
- други услов да у наведеним делатностима послодавац има до десет запослених.

Посебно је значајно, да када послодавац обавља сам ове послове није дужан да поседује стручни испит или да има лице са положеним стручним испитом из области безбедности на раду. Такође је нужно напоменути, да се овде ради само о одређеним делатностима које су углавном непроизводног карактера. У свим другим случајевима када је у питању производна делатност, иако послодавац има мање од десет запослених, послове безбедности и здравља на раду организује тако што ће имати запослено лице са лиценцом или ће да за обављање ових послова ангажује правно лице, односно предузетника који има лиценцу за рад на овим пословима.

Имајући у виду, да чланство овог Удружења највећим делом спада у групу привредника који могу сами да обављају послове безбедности и здравља на раду, у сарадњи са надлежном инспекцијом рада, институтом за безбедност и сигурност на раду, осмислили смо програм активности семинарског карактера, који ће на непосредан начин помоћи привредницима да квалитетно одраде те послове у својим привредним објектима / наравно уколико сте спремни да се лично укључите у такве активности /. Из тог разлога, и овом приликом позивамо све наше чланове, да нам се тим поводом јаве, те да их крајње непосредно упутимо на за њих најприхватљивији начин испуњења обавезе из области безбедности на раду.

У сваком случају о начину организовања послова за безбедност и здравље на раду одлучује сам послодавац, у зависности од следећих критеријума: технолошког процеса, организације пословања, природе и обима процеса рада, броја запослених који учествују у процесу рада, броја радних смена,

процењених ризика, броја локацијски одвојених јединица, врсте делатности и др.

Из тога произилази неки нужан редослед потеза послодавца који су садржани у следећем:

- Одређивање лица за послове безбедност / Одлука о именовану лица задуженог за безбедност на раду /
- да са одлуком из претходне тачке, на погодан начин упозна све запослене, као и о начину на који могу доћи у контакт са лицима одређеним том одлуком (број телефона и сл.).
- констатовање броја радних места везано за израду акта о процени ризика
- да са свим запосленим закључи анекс уговора о раду у који ће унети права и обавезе из чл. 30-33 и 171. Закона о раду / Сл. Гласник бр. 24/2005 и 61/2005 / и члана 14. и 15. Закона о безбедности и здрављу на раду Сл. Гласник бр. 101/2005 као и одредбе да се повредом радне обавезе сматра и неблаговремено, несавесно и немарно извршавање послова безбедности и здравља на раду. Иначе, Право на безбедност и здравље на раду имају сви запослени радници као и лице које по било ком основу ради код послодавца. Право на безбедност и здравље на раду је право из радног односа, односно право по основу рада, те се права, обавезе и одговорности у вези са безбедношћу и здрављем на раду уређују колективним уговором, општим актом или уговором о раду.
- сагледавање већ постојећих аката из области безбедности и здравља на раду / упутства за рад на основним средствима, докази о обучености радника за рад на радном месту, сертификати о исправности електро инсталације, громобранске инсталације, нивоа осветљености, микроклиме, стручних налази о периодичним прегледима и исправности основних средстава,
- формирање евиденција из области безбедности на раду 1 - 14

Безбедне услове рада на радном месту и у радној околини обезбеђује послодавац, те се у том смислу и утврђује његова одговорност за примену и спровођење мера које се односе на безбедност и заштиту здравља запослених / ово и у ситуацији да за послове безбедности ангажујете овлашћено лице /

Дакле, све ове мере и допуњени системи безбедности и здравља на раду, у савременим условима осим заштите на раду укључују и друге елементе и области које утичу на стварање безбедних и здравих радних услова, као сто су:

- увођење принципа превенције у спречавању настајања повреда на раду и професионалних обољења. Новодонетим законом, осим мера заштите на раду уводи се принцип примене превентивних мера у свим фазама радних процеса, при коришћењу и одржавању средстава за рад, средстава и опреме за личну заштиту, а све у циљу отклањања ризика од могућих повређивања или настајања професионалних обољења. Обезбеђивање превентивних мера обухвата време пре почетка рада, у току рада, као и при свакој промени технолошког процеса производње, и обавезује послодавца да изврши процену ризика на сваком радном месту те да одреди мере које ће предузети ради отклањања процењених ризика или њиховог свођења на најмање могућу меру. Примена превентивних мера обухвата и обез-

беђивање и употребу средстава и опреме за личну заштиту на раду.

- Осим општих обавеза Законом су утврђене и посебне обавезе послодавца у спровођењу и примени превентивних мера, као сто је обавеза извештавања инспекције рада о почетку свог рада, рада одвојене јединице или о промени технолошког процеса, изградњи, односно реконструкцији грађевинског објекта, ако се при том мењају услови рада / рок 8 дана /.
- Као једна од превентивних мера у остваривању безбедности и здравља на раду, утврђена је обавеза послодавца да запослене оспособи за безбедан рад на одређеном радном месту. Оспособљавање запосленог за безбедан рад врши се при заснивању радног односа, при сваком премештају на друге послове, у случају промене процеса рада, као и у случају увођења нове технологије или нових средстава за рад. Ради спречавања повређивања лица која се по било ком другом основу налазе у радној околини, послодавац је дужан да упозори на опасна места или штетности по здравље.
- активно укључивање службе за медицину рада непосредно у радне и производне процесе,
- посебно апострофирање одговорности послодавца за примену мера из области безбедности и здравља на раду,

Посебно питање које неминовно прати ову област је и шта ако се ипак деси нека повреда на раду, професионално обољење или обољење у вези са радом. Како је таква ситуација изузетно оптерећујућа за сваког привредника, како у психолошком тако и у материјалном смислу / сви порези доприноси иду на терет послодавца, забрањене су изузетно високе новчане казне за случај да се пропусти било који сегмент наложен од стране законодавца /, скрећемо пажњу на нужност предузимања следећих радњи:

- у року од 24 часа пријављивање настанка смртних, тешких и колективних повреда на раду надлежној инспекцији рада и надлежном органу за унутрашње послове;
- у року од 3 узастопна радна дана пријавити настанак професионалних обољења и обољења у вези са радом надлежној инспекцији рада;
- евидентирање повреда на раду и професионалних обољења и поднетих пријава о њиховом настанку;
- достављање извештаја о повреди на раду и професионалном обољењу, односно обољењу у вези са радом запосленом који је претрпео повреду, односно који је оболео и организацијама за здравствено и пензијско и инвалидско осигурање;

Са намером да овај текст послужи као нека врста подсетника на Ваше обавезе као послодавца везано за област безбедности и здравља на раду / све претходно дефинисане обавезе као што су Акт о процени ризика и сви други акти из те области, требало је да буду сачињени већ до септембра 2007. године /.

Позивамо све, уколико то до сада нису учинили, да се обрате Удружењу, где ћемо заједнички осмислити начин на који ће се најлакше урадити. Управо знајући обимност и степен сложености послова који су пред нама, сугестија је то учините што пре, а најбоље - одмах.

Зоран Маленица

СРПСКИ БРЗОПЕКУЋИ И БРЗО

Уобичајене катланке и други бакрачи очас су «крепали» пред надмоћношћу изума којим је «мученица» мучена до много савршенијег дестилата, али још већа корист била је у томе што је казан добио «брзе» ноге

Ако је у Срба, без икакве двојбе, кафана одувек била и остала незаобилазно културно средиште и незамењиво седиште најнапредније интелигенције онда – знао је, пола у шали, а пола у збиљи, да напомене бивши директор бившег Савезног завода за патенте Благога Жарковић – није никакво чудо што је уопште први, цесарским и с два краљевска жига осведочен, проналазак био «покретни stroj за печење ракије»!

Својом умотворином новосадски мајстор Милан Т. Јовановић, који је после изученог заната у очевој казанџијској радионици знање усавршавао у Бечу и Пешти, свуда где се од 1887. до 1906. појављивао као излагач – од Футога, Вршца, Сегедина, Загреба, Београда, Пеште, Прага или Лајпцига – по-

Радионица породице Јовановић

буђивао је, упркос младости, велику знатижељу и дивљење. Но, укази добијени од државних власти више су му вредели од свих бесплатних почаста, слаткоречивих признања и освојених колајни од жеженог злата.

Поготово привилегија из 1909, својеручно потписана од самог аустријског цара и угарског краља Франца Франца Јосифа, с којом је добио и патентно одобрење да свој јединствени производ једини може несметано продавати по васцелој царевини. Кад је, напokon, ову монархову одлуку морао потврдити и земаљски секретар Бела Лукач у име патентног завода Краљевине Угарске, промућурни изумитељ убрзо напушта престижне и велелепне, али неуносне белосветске сајмове и казан осовљен на точкове износи на вашаре и нуди заинтересованим купцима по пограничним панађурима. Јер, предности над у шуми хајдучки скривеним пецарама или порезницима и пандурима добро познатим неугледним сеоским ракиџицима биле су више него очигледне: док би они трагајући од куће до куће претресали авлије казан је, вожен унаоколо, без прекидања започетог процеса, пред носом измицао похлепним и често осониим дерикожама!

Српским сељацима, од ономад познатим по великој производњи шљива и још бржој потрошњи шљивовице, али и освећеним џимријашима по питању убирања државног еспапа, намах је постала најкориснија алатка, а њен творац – понесеним одама Јове Узелца Кубурице – у песамама опеван и слављен као прави правцати национални јунак.

И у том погледу домишљати и надасве практичан предузетник – како је установио историчар Живко Марковић – користи их за украшавање «илустрованог каталога» у којем, крај богато осликаних радионичких призора из «Прве новосадске творнице брзопекућих ракијских казана», белосветским узгајивачима лозе и прерађивачима воћа објављује и своја најновија достигнућа – печењаре за пекмез, унапређену пресу за цеђење и квеч за муљање грожђа, као и «леђни» шприц за прскање винове лозе плавим каменом који је постао незамењива направа за све виноградаре од фрушкогорја преко долине Рајне, Провансе, до Бургундије и Порта.

Како их је још тада нудио посредством џобера, мада званично непотврђена, постоје нека основана нагађања да су и понеки Шкоти свој чувени виски справљали у српским казанима, баш као и намножени кријумчари у скривитим дестилеријама по америчкој прерији, све док смо технолошки заосталом Новом свету, не будзашто, могли продавати своју памет.

Овамо, у уједињењем «јужнословенске браће» новоствореној краљевини, Јовановић је, опет, пре свих, први испословао признавање свог најуноснијег сокоћала у Управи за заштиту индустријске својине.

РОДОНАЧЕЛНИК И (НЕ)ЗАХВАЛНА БРАТИЈА

Избеглица из Москопоља, Георгије Капдеморт, удомивши се у Новом Саду 1770, где је већ постојала јака грчка чаршија, засновао је своју радњу која је била претеча казанџијског заната и кујунџијске вештине.

Чланови његове многобројне породице, сви одреда, преобратили су се у велетрговце – осим једног потомка који се прославио као познати новосадски глумац – и читав наредни век одолевали су држећи монопол у преради и трговини бакром све док им некадашњи, увелико оснажени, шегрти и калфе нису сасвим преотели посао испословавши мајсторске повеље од Магистрата и приде још одобрење о заснивању засебне цеховне организације.

Тако је и Тошков унук, проналазач покретног ракијског казана, Милан Јовановић с поносом истицао да је радионица, коју је наследио, основана давне 1790, с разлогом прећуткујући да му је деда занат изучио код чувеног Грка.

ОБЕЖЕЋИ СТРОЈ

Успешно претемељен посао још је више проширио бушењем артерских бунара, постављањем јавних чесми и покривањем црквених торњева бакром уз обавезну новотарију - постављање громобрана! Године 1924. засновао је и звоноливницу. Највеће звоно, тешко 555 килограма, из дворишта куће под номером 12 у Казанцијском сокаку (данашња улица Јована Суботића) отпремљено је, уз дотад невиђени церемонијал, колима које је вукло дванаест пари волова у Чуруг.

Најзнаменитији од три потомка – Ђорђа, Димитрија и Танасија – којима је, пребег из Македоније, отац Тошко оставио неугледну породичну радионицу, богатством се уздигао до великог господства, али све до смрти 1949. бржно чувајући достојанство стеченим гласом због општеприхваћене корисности и несумњивом квалитету својих производа.

Његов син, а Танасијин унук, Предраг М. Јовановић био је машински инжењер познат по томе што је, подно Петроварадинске тврђаве, производио бомбе за војску на Ратном острву све док се није иселио у Венецуелу где је предавао у Каракасу на високој техничкој школи. Пошто су му вереницу убили при покушају илегалног преласка границе, никад се није женио, па се – оставши без наследника - лоза Јовановића искоренила.

Доскоро у Новом Саду опстојавала су тек четворица казанџија који настављају древни занат и обнављају приче о негдашњој његовој слави.

М. Булут

Приказ једног од неколико модела покретног ракијског казана Милана Т. Јовановића

Патентно уверење под бројем 1 Управе КСХС

ЗАНАТЛИЈЕ, СРЕЋНА ВАМ СЛАВА

Традиционално, као сваке године, чланови нашег Удружења прослављају 27. јануара своју славу – Светог Саву.

Прошле године кум је био Војкан Комазец, фризер из салона "Војкан" који је био домаћин многим угледним гостима.

Издвојићемо само неке од званица: проф. др Ђорђе Башић, недавно преминули потпредседник Скупштине АПВ, Никола Стојшић, председник Привредне коморе Војводине, Рато Нинковић, председник Уније послодаваца Србије, Верица Дујовић, директор Републичког фонда ПИО самосталних делатности, Михајло Бркић, директор фонда за развој Покрајине, Мирослав Васин, помоћник Покрајинског секретара за рад, запошљавање и равноправност полова, Душан Вучићевић, ген. секретар Коморе Војводине, Јелена Табак, директор хуманитарног фонда Привредник, Даница члан Градског већа Новог Сада и многи други.

Ове године кум је Душан Шимуновић, из пекаре "Дис" који ће, по обичају, уз добродошлицу угостити бројне госте.

Занатлије, срећна вам слава!

Са прошлогодишње прославе

ОД НЕЗАПОСЛЕНОСТИ ДО ЗАНАТА

- Очекује се да ће вештину старог и уметничког занатства завршити око 160 незапослених лица широм Војводине

Међуопштинско удружење предузетника производних и услужних делатности - Удружење занатлија Новог Сада, у сарадњи са Удружењима занатлија из Сомбора, Суботице, Кикинде, Чоке и Инђије, ускоро ће са својим члановима – занатлијама реализовати програм обуке за незапослена лица у области Старих заната и Уметничког занатства.

Полазиште ове обуке је пилот програм за обуку 5 полазника са евиденције незапослених. Овај програм је почео 6. марта 2006. године, а завршио се 29. јуна 2006. године, доделом сертификата полазницима, за успешно завршену обуку. Пружена је шанса и створени су предуслови за даље усавршавање са могућностима за запошљавање код ових или неких других предузетника који се баве овим послом, или да се уз помоћ својих мајстора припреме за обављање самосталне делатности.

На основу евалуционих листова које су полазници попунили те на основу разговора са њиховим менторима - занатлијама константовано је да је ово добар пут да се на овакав начин припремају незапослени и да уз помоћ свих релевантних институција можемо зауставити од пропадања ова лепа занимања и уз нови приступ имати веома добру туристичку понуду у свим срединама, а посебно у великим градовима Србије и Војводине. Од извођача обуке такође је константовано да је потребно да обука траје дужи (од 3 до 6 месеци), посебно практични део. На такав начин долази се до квалитетне обуке и стицања знања и рада у овој веома специфичној области старих заната и уметничког занатства. Обука би требало и даље да се ради преко удружења занатлија - предузетника, на тај начин се занатлије ослобађају неких процедуралних форми и усредсређени су на обуку, а удружења су гаранција за своје чланове и реализацију обука.

Акција Удружења

У циљу очувања традиције, Удружење прикупља старе алате, документа, записе и друге предмете ради стварања етнографске збирке старог занатства.

Заинтересовани могу да се јаве Удружењу на: 021/66-222-13 или zandomns@eunet.yu

На основу искустава пилот програма, настављена је активност у току 2007. године, са Националном службом запошљавања - Покрајинском службом за запошљавање и са Извршним већем Војводине - Покрајинским секретеријатом за рад, запошљавање и равноправност полова.

Очекује се реализација обуке за око 120 незапослених лица, након пријаве и извршене селекције полазника. Ово је добар пример сарадње Удружења занатлија Новог Сада, Покрајине и НСЗ – Покрајинске службе за запошљавање са филијалама у АП Војводини.

Заинтересовани полазници - незапослена лица ће практичан рад и обуку од 160 часова, радити код занатлија старог заната, а определиће се за занате, као што су: златар, гравер, ковач, сарач, керамичар, рестауратер старих књига, рестаурација фијакера, дуборез, ткање, уметнички вез и слично.

Након завршетка обуке и полагања испитног рада из области у којој је учио и урадио предмет који са ментором – мајстором изабере, биће им додељени сертификати са одређеним компетенцијама које ће потписати мајстор и комисија са препоруком.

Радови свих успешно завршених полазника биће презентовани на заједничкој изложби и представљени на сајту Удружења занатлија, уједно ће представљати и туристичку понуду.

Циљ овог програма је да се ангажују млади и уз помоћ поменутих субјеката да очувамо и обновимо неке занате који су нестали или су на путу да се угасе, што нам не би опростила поколења.

Занат је одувек био цењен и треба га на један нови начин и приступ промовисати.

Стева Зарин, аутор Пројекта и председник секције за Старе занате

ЗАНАТСКИ ГРБОВИ

(извор: Архив Панчева)

(овакве и сличне грбове можете за своје потребе наручити у Удружењу)

НАШИХ 138 ГОДИНА

Часопис "Еснаф" улази у богати мозаик историје Међуопштинског удружења самосталних привредника Новог Сада и Сремских Карловаца.

Данашње Удружење је настављач традиције Задруге Срба занатлија Новог Сада коју су, 1870. године, основале највиђеније српске занатлије и представници бројних занатлијских цехова и других занатских организација које су деловале од настанка града, а нарочито се развиле у 19. веку.

Временом, Задруга српских занатлија је прерасла у Новосадско занатлијско удружење (корпорацију) као претечу, за то време новог, коморског система. Распадом аустроугарске монархије, Корпорација је надрасла почетне мотиве и циљеве. Током 20. века Задруга и Удружење, поред занатлија, окупљају и предузећа и друге привреднике, индустријалце и виђене грађане свих нација. Све време деловање ових асоцијација је надилазило сталешке и уске економске циљеве чланства.

Садашњи основни циљеви деловања су залагања за трајне и тренутне интересе предузетника, напредак и истовремену заштиту овог вида привређивања. У оквиру тог општег циља, крајњи циљ да се са целокупном привредом остваре повољнији услови привређивања уз мања оптерећења и елиминисање сиве економије.

Деловање Удружења протеже се, као што се и из имена види, на територије општина Нови Сад и Сремских Карловаца.

Како би активност Удружења била што ефикаснија, формиране се бројне секције: металска, електро, фризерско – козметичарска, хемијска, вулканизерска, златарско – часовничарска, прехрамбена, фотографска, текстилна, дрвна, кожарска, грађевинска и мешовита. Карактеристично за рад секција је да, поред подстицаја за активност, да се нека питања могу решити у оквиру Удружења, пружају могућност за активно деловање сваког члана и председника понаособ.

Посебно се истиче неопходност реafirмисања старих и уметничких заната, као тежишта будућих активности нашег Удружења.

Основни вид финансирања је скроман и своди се, пре свега, на приход од чланарине и донација, али захваљујући традицији од 138 година и величини, наше Удружење има повољнији статус него што му по систему припада. То се огледа по томе да се наша залагања, иницијативе и предлози с пажњом и уважавањем разматрају на битним местима у државним органима, коморском систему, локалној самоуправи, пословним банкама и другим срединама.

Из тога логично проистиче добра и активна сарадња са многим сличним удружењима и изгледна перспектива да се број садашњих чланова приближи стварној бројци предузетника у Новом Саду и Сремским Карловцима.

Да би Удружење у будућем периоду представљало реалну снагу у заштити интереса занатства и занатлија, неопходно је да се у предстојећој трансформацији, пре свега, кроз Занатску комору, заједнички изборимо за извесна јавна овлашћења, како у домену издавања решења о обављању делатности, тако и у свим другим битним сегментима за постојање, опстанак и развој занатства – стицање транспарентних и стандардизованих знања и професионалних мајсторских звања, предузетничких вредности и части кодекса занатске професије.

Добронамерно подсећање

УДРУЖЕЊА СУ ДРУГА КУЋА ЗАНАТЛИЈА

- Ваља свратити не само када су славе или када имате проблема, већ и чешће, када вам то време дозволи

Еснафско организовање старо је колико и занатство. Чланови еснафа држали су до своје припадности тим струковним организацијама, имали су своје славе, заставе, стајали су иза мајсторских писама која су представљала својеврсне занатске дипломе и била гаранција нечијих знања и способности за бављење одговарајућим занатом. Пре добијања писма мајстори су морали да похађају занатске школе, да буду шегрти, калфе, да старим искусним занатлијама покажу да знају да направе одређени предмет из своје струке, да су овладали тајнама свог заната које им омогућају самостални рад. У све те активности била су укључена занатска удружења које су за већину занатлија представљала другу кућу у коју се често навраћало. Занатлије су водиле бригу о занатским домовима које су сами градили и обновљали. Славили су јубилеје, преко својих удружења су се укључивале у бројне активности које су везане за регулацију њиховог статуса на бројним пољима, почев од пореске политике, кредитирања, бриге о занатском подмлатку, међусобном информисању, помоћи члановима у невољи...

Занатлије су биле угледни и утицајни људи, добротвори, дародавци чија реч се уважавала... Надајмо се да је период у ком су самосталне занатлије и њихове организације гурнуте у страну збивања и одлучивања иза нас и да ће се поново окренути сопственом струковном организовању и снажењу рада и деловања удружења. Није свеједно када се са проблемом са којим се суоче занатлије боре појединачно или организовано преко својих струковних организација. Старији мајстори и чланови удружења сигурно памте како су деловале њихове секције, како су организовано одлучивали о судбинским питањима, почев од смањења пореза и доприноса, преко остваривања већих права из пензијског осигурања, како су путовали на сајмове занатства, на занатске олимпијаде, привређивали преко занатских задруга, кредитирали се преко штедно кредитних задруга, бесплатно добијали своје Занатлијске новине...

Покретање магазина Еснаф је наставак бар једне од традиција новосадског занатства...

Славица Еремић

ПОДСЕТНИК ЗА ПЕРИОДИЧНЕ ОБАВЕЗЕ

ЗАКОНСКИ РОК	ОПИС ОБАВЕЗЕ
15. ЈАНУАР 2008 15. ФЕБРУАР 2008 15. МАРТ 2008	УПЛАТА АКОНТАЦИЈЕ ПОРЕЗА НА ДОХОДАК ГРАЂАНА НА ПРИХОДЕ ОД САМОСТАЛНЕ ДЕЛАТНОСТИ ЗА ПРЕХОДНИ МЕСЕЦ
15. ЈАНУАР 2008 15. ФЕБРУАР 2008 15. МАРТ 2008	УПЛАТА АКОНТАЦИЈЕ ДОПРИНОСА НА ДОХОДАК ГРАЂАНА НА ПРИХОДЕ ОД САМОСТАЛНЕ ДЕЛАТНОСТИ ЗА ПРЕХОДНИ МЕСЕЦ
31. ЈАНУАР 2008	ОБРАЗАЦ ППП – ПОЈЕДИНАЧНА ПОРЕСКА ПРИЈАВА О ОБРАЧУНАТИМ И ПЛАЋЕНОМ ПОРЕЗУ И ДОПРИНОСУ ЗА ОБАВЕЗНО СОЦИЈАЛНО ОСИГУРАЊЕ РАДНИКА
15. МАРТ 2008	СВИ ПРЕДУЗЕТНИЦИ (ОСИМ ПАУШАЛАЦА), ПОДНОСЕ НАДЛЕЖНОМ ПОРЕСКОМ ОРГАНУ: А) ОБРАЗАЦ ПБ-2 - КОНАЧНИ ОБРАЧУН ПОРЕЗА НА ДОХОДАК ГРАЂАНА ЗА 2007. ГОДИНУ Б) ОБРАЗАЦ ППДГ-1 - ПОРЕСКА ПРИЈАВА ЗА КОНАЧНО УТВРЂИВАЊЕ АКОНТАЦИОНОГ ПОРЕЗА НА ПРИХОД ОД САМОСТАЛНЕ ДЕЛАТНОСТИ В) ОБРАЗАЦ БУ - БИЛАНС УСПЕХА

ЧЛАНАРИНА УДРУЖЕЊА ЗА 2008. ГОДИНУ

У складу са члановима од 76. до 79. Статута Удружења и на основу Одлуке о чланарини Извршног одбора Удружења, утврђује се износ годишње чланарине за предузетнике у висини од 2.400,00 динара.

Законом о порезу на добит предузећа, члан 15. став 4, уплаћена чланарина књижи се као директан трошак фирме, односно признаје се као расход у пореском билансу, највише до 0,1% укупног прихода.

Чланарину уплатите на текући рачун 340-1818-05, прималац: Међуопштинско удружење самосталних привредника, сврха плаћања: чланарина за 2008. годину
позив на број: 2008
шифра плаћања: 263

ПОЗИВ НА САРАДЊУ

Поштовани читаоци Еснаф Вас позива на сарадњу да Вашим прилозима и сугестијама обогатите садржај магазина

МЕЂУОПШТИНСКО УДРУЖЕЊЕ САМОСТАЛНИХ ПРИВРЕДНИКА НОВОГ САДА И СРЕМСКИХ КАРЛОВАЦА
ОПШТЕ УДРУЖЕЊЕ ПРЕДУЗЕТНИКА ПРОИЗВОДНИХ И УСЛУЖНИХ
ДЕЛАТНОСТИ НОВИ САД

ТРГ МАРИЈЕ ТРАНДФИЛ 14
НОВИ САД

Број телефона и факса 021/6615 – 688, 528-778; Е – mail: zandomns @ eunet.yu

ПИБ 100716457; Број текућег рачуна 340 – 1818 - 05

Предузетник		Назив радње	
Седиште (поштански број, место)		Улица и број	
Грана делатности са ближим описом привредне активности			
Матични број	Тел. број	Факс	
Ел. пошта	www.	Број запослених	
Особа за контакт		(телефон, факс, е-маил)	

Својеручним потписом добровољно приступам у чланство Удружења као нестраначке и невладине организације која заступа и штити интересе предузетника - занатлија.

Датум _____

Предузетник _____

ЗАНАТСКЕ РАДЊЕ – ПЛАНСКИ

Извршно веће Војводине прихватило је Информацију о локацијама за изградњу објеката мале привреде на подручју Војводине коју је припремио Покрајински секретаријат за архитектуру, урбанизам и градитељство, као и извештај о раду Урбанистичке инспекције.

Покрајински секретар за архитектуру, урбанизам и градитељство Владимир Зеленовић истакао је да су подаци о локацијама за изградњу мале привреде – за радње и ортачке радње које оснивају физичка лица - прибављени од општина и систематизовани да буду показатељ потенцијалним инвеститорима о местима на којима се могу градити одређени објекти. На основу прикупљених података, види се каква су улагања потребна да би се испунили предуслови за изградњу и какав је правни режим коришћења грађевинског земљишта. Из Информације Покрајинског секретаријата за архитектуру, урбанизам и градитељство види се и ажурност општина на усаглашавању одлука о грађевинском земљишту са одредбама Закона о планирању и изградњи.

Прикупљени подаци о локацијама за изградњу објеката мале привреде у војвођанским општинама доступни су јавности, на српском и енглеском језику, на официјелном веб-сајту Извршног већа Војводине, на адреси www.vojvodina.sr.gov.yu.

Како одабрати праву локацију?

“Проњушкали” смо по часописима (йооуш Предузејника) и иишали за искусиџа других шша да се ради када дође време да се изабере локација за нови йосао, за йроширење или йак селидбу на друго место.

У сваком случају неопходно је дебело размислити о многим факторима. Ево неких питања на која би требало дати прави одговор:

- Да ли је место близу потенцијалних муштерија
- где је лоцирана конкуренција
- колико је јака конкуренција и колико је дуго већ на том месту
- има ли потенцијалних радника у близини
- да ли је област приступачна вама
- да ли је област приступачна превозним средствима, близу јавног транспорта, и лако доступна пешацима
- каква је пословна клима у овој области
- да ли се област шири или стагнира
- колике су тржишне цене закупнина у тој области
- каква је комунална инфраструктура
- да ли зоне за паркирање могу утицати на посао
- колико је сигуран крај
- да ли постоје адекватни добављачи у близини
- да ли постоје сервиси за Вас и Ваше запослене, типа ресторана и продавница

када сте се одлучили за област изаберите тачну локацију

- да ли постоји одговарајући паркинг за Вас и Ваше запослене
- да ли треба плаћати закупнину паркинга
- да ли је закупнина прихватљива
- да ли постоји могућност проширења
- колика је цена осигурања за локацију
- да ли постоји прихватљив магацински простор
- да ли ћете имати добру видљивост за клијенте
- да ли ће људи моћи да вас надју
- да ли зграда поседује све услове потребне за ваш рад
- да ли локација има прихватљиву везу за фах, телефон и интернет.

Наравно, ову су само нека питања. У пракси увек још по нешто искрсне као и одлука Извршног већа Војводине која је много тога имала у виду...

Сајамске активности

ЗАНАТЛИЈЕ У “МАСТЕРУ”

Као сваке године, тако и у новембру 2007, наше Удружење је заједнички наступило са Националном службом за запошљавање, филијала Нови Сад, на традиционалном Сајму предузетништва на Новосадском сајму.

На штанду, који се овог пута налазио у популарном Мастер центру, окупили су се бројни наши чланови који су изложили своје производе, пропагандне материјале или су имали своје презентације.

Штанд Удружења посетили су многобројни угледни гости, колеге занатлије, представници, Покрајинског извршног већа, банака, комора, Уније послодаваца, новинари и други.

САЈМОВИ У 2008. ГОДИНИ

Љубазношћу новосадске туристичке агенције "Компас" добили смо преглед одржавања сајамских приредби у Европи током 2008. године. Представљамо вам сајмове мале привреде, занатства и тематски других приредби које могу да заинтересују занатлије:

22/24.02.2008. STELA – BUDIMPESTA – FRIZERI i KOZMETIKA
10/16.04.2008. COSMOPROF – BOLONJA – KOZMETIKA
12/18.02.2008. QUADNUM SACA - BOLONJA – RAMOVI i GRAFIČKA INDUSTRIJA
20/25.02.2008. FLORMART/MIFLOR – PADOVA – CVECARSTVO
02/07.04.2008. VINITALY – VERONA – VINARSTVO
03/05.02.2008. UKBA – BUDIMPESTA – PEKARSTVO i POSLASTICARSTVO

27.02./03.03. i 01.03/06.03.2008. IHM – MINHEN – MALA PRIVREDA
06/11.02.2008. FIERAGRICOLA – VERONA – POLJOPRIVREDA
04/09.03.2008. SAMOTER – VERONA – GRADJEVINA
28.02/01.03.2008. CARAT – BUDIMPESTA – ZLATARSTVO i CASOVNICARSTVO
10/15.03.2008. MOSTRA CONVEGNO EXPOCOMFORT – MILANO – KLIMA...
16/21.04.2008. SALON INTERNAZIONALE del MOBILE – MILANO – NAMESTAJ

09.05.2008 - 12.05.2008 **Milano, Italija**
MIDO - International Optics, Optometry and Ophthalmology Exhibition

04.10.2008 - 12.10.2008 **Lisabon, Portugal**
INTERCASA - International Furniture and Lighting Exhibition

13.05.2008 - 16.05.2008 **Celje (Slovenia)**
TEROTECH - International Exhibition for Maintenance and Cleaning, Building Renovation and Environment Protection

07.10.2008 - 10.10.2008 **Beč, Austrija**
Intertool Austria (Part of Vienna-Tec) - International Trade Fair for Metal Working, Automation and Production Engineering

13.05.2008 - 16.05.2008 **Celje (Slovenia)**
ENERGETIKA & our HOME - International Energy Trade Fair

07.10.2008 - 10.10.2008 **Beč, Austrija**
automation austria (Part of Vienna-Tec) - International Trade Fair for Industrial Automation, Drive and Motion Control

13.05.2008 - 16.05.2008 **Celje (Slovenia)**
Varjenje in Rezanje - Welding & Cutting Fair

07.10.2008 - 10.10.2008 **Beč, Austrija**
energy-tec (Part of Vienna-Tec) - Internationale Fachmesse für Energieverteilung und Schalttechnik

14.05.2008 - 17.05.2008 **Bolonja, Italija**
LAMIERA - Machines+Equipment for Machining of Sheet Metal, Pipes, Sections, Wire+Metal Structural Work, Dies, Welding, Heat Treatments, Surface Treatm.+Finishing

07.10.2008 - 10.10.2008 **Beč, Austrija**
Schweissen Join-EX (Part of Vienna-Tec) - Welding Exhibition

16.05.2008 - 18.05.2008 **Dresden, Nemačka**
PIETA - Funeral and Cemetery Equipment Trade Fair

07.10.2008 - 10.10.2008 **Beč, Austrija**
vienna-tec - The international industrial trade fair

17.05.2008 - 21.05.2008 **Vičenca, Italija**
Vicenzaoro Spring - International Exhibition of Gold, Jewellery, Silverware & Watches

07.10.2008 - 10.10.2008 **Beč, Austrija**
IE (Part of Vienna-Tec) - International Trade Fair for Electrical Engineering and Industrial Electronics

29.05.2008 - 11.06.2008 **Diseldorf, Nemačka**
drupa - print media messe - World Market Print Media, Publishing & Converting

07.10.2008 - 10.10.2008 **Beč, Austrija**
MESSTECHNIK AUSTRIA (Part of Vienna-Tec) - International Measuring and Test Equipment Fair

29.05.2008 - 01.06.2008 **Karara, Italija**
CARRARA MARMOTEC - International Marble, Machine and Services Fair

08.10.2008 - 10.10.2008 **Štuttgart, Nemačka**
IKK - International trade fair refrigeration, air conditioning, ventilation

10.06.2008 - 13.06.2008 **Minhen, Nemačka**
AUTOMATICA - International Trade Fair for Automation: Assembly - Robotics - Vision

12.06.2008 - 14.06.2008 **Minhen, Nemačka**
Intersolar - International Trade Fair and Conference for Solar Technology

November 2008 **Pariz, Francuska**
EUROPLAST - International Plastics and Rubber Exhibition

17.06.2008 - 20.06.2008 **Frankfurt na Majni, Nemačka**
OPTATEC - International Trade Fair for Future Optical Technologies, Components, Systems and Manufacturing

November 2008 **Budapest (Hungary)**
FOODAPEST - International Trade Exhibition of Food, Drinks and Food Processing

06.09.2008 - 10.09.2008 **Vičenca, Italija**
Vicenzaoro Autumn (formerly OROGEMMA) - International Exhibition for Gold, Jewellery and Silverware

11.11.2008 - 14.11.2008 **Minhen, Nemačka**
electronica - components / systems / applications

11.09.2008 - 13.09.2008 **Padova, Italija**
FLORMART/MIFLOR - International Exhibition of Gardening and Floriculture

17.11.2008 - 21.11.2008 **Pariz, Nemačka**
EMBALLAGE - International Packaging Exhibition

12.09.2008 - 14.09.2008 **Prag, Češka**
SAMMLER - Collector - International Fair for Stamps, Coins, Telephone Cards and Minerals

25.11.2008 - 29.11.2008 **Prag, Češka**
AQUATHERM PRAG - International Heating, Air-Conditioning, Ventilating, Refrigerating and Sanitary Exhibition

30.09.2008 - 04.10.2008 **Bolonja, Italija**
CERSAIE - International Exhibition of Ceramics for the Building Industry and Bathroom Furnishings

27.11.2008 - 29.11.2008 **Padova, Italija**
asphaltica-urbana - International Exhibition of Services and Technologies for City Management

October 2008 **Verona, Italija**
MARMOMACC - International Exhibition of Stone, Design and Technology

02.12.2008 - 05.12.2008 **Pariz, Francuska**
SCS Automation & Control - International Exhibition of Systems, Components & Solutions for Industry & major Infrastructures

October 2008 **Pariz, Francuska**
SILMO - International Trade Fair of Spectacles, Ocular Instruments and Optician Equipment

02.12.2008 - 05.12.2008 **Pariz, Francuska**
Elec Industrie et Energie - International Electricity and Automation Exhibition

October 2008 **Budimpešta, Mađarska**
Security - Safety - International Security and Safety Trade Exhibition and Conference

02.12.2008 - 05.12.2008 **Pariz, Francuska**
MESUCORA - International Exhibition of Measurement, Control, Test and Automation Technology

October 2008 **Prag, Češka**
TENDENCE - International Trade Fair of Furniture, Interiors and Decoration

02.12.2008 - 05.12.2008 **Pariz, Francuska**
AUTOMATION OPTIMATION - Programmable Industrial Controllers Exhibition

02.10.2008 - 05.10.2008 **Prag, Češka**
WATCHES AND JEWELS - International Specialized Exhibition of Clocks, Watches and Golden and Silver Jewellery

02.12.2008 - 05.12.2008 **Pariz, Francuska**
MECANELEM-MECATRONIC - International Mechanical Engineering Design Exhibition

МИ, МАЛИ ЛЈУДИ

Истина, да се највише дрвеће већ из далека види. Путници из даљине хоће чак по томе највишем дрвету, као по неком компасу, да се равнају и у своме кретању управљају.

Јесте, та висока дрвета најпре ће упасти у очи. Али та појединачна висока стабла још нису шума. Шуму сачињавају она многа просечна дрвета, са незнатним разликама у димензијама.

Посматрајући шуму издале, ми често превиђамо стабла у њој. У први мах имамо о шуми један збирни утисак. Али искусни поглед увежбаног посматрача ипак за то није површан. И на тако општи утисак умеће да просуди, је ли шума зрела, или је још млада.

Тако ти некако дође и при проматрању људске заједнице. И међу људима појединци се истичу, па се по добру издижу изнад своје околине. Истичу се или по знању и моралу или по своме политичком упливу на своју околину. Тако истакнуте особе су као она највиша дрвета у шуми.

Они јесте да су репрезентативни. Они ће свакоме по најпре упасти у очи. У извесним приликама њихова реч чак може да има своју нарочиту тежину и важност. Али као што она највиша дрвета за себе још не сачињавају шуму, - тако и они најистакнутији људи сами још нису народ.

Главна језгро народа је онај непрегледни збир мање или више изједначених појединаца средњег имовног стања, који, и ако се по своме стремљењу и посебно гледању на ствари, и по своме личном процењивању друштвених појава разликују, - али они ипак, баш тим својим личним разликовањем, заједнички сачињавају једну социјалну заједницу испреплетану разним струјама, али сведену у заједничко речно корито, које се зове: народ или човечанство.

Ти просечни и мали људи, тај средњи сталеж је кичма у народној целини. Његова важност не проистиче увек из његове многобројности. Могу у некој мање сређеној друштвеној заједници сиромаси без игде ичега да буду бројно чак и надмоћнији од средњег сталежа, али ће главни терет око одржавања дотичне друштвене заједнице ипак почивати на средњем сталежу. Могу у некој заосталој држави највећа богатства да буду раздељена несразмерно и зато неправедна, па да огромна непокретна имања ужива један ишчезавајући мали број грофова и других великаша, - али зато ће најважнији ослонац државног опстанка ипак вазда бити средњи сталеж, којем се у имању и богатству додуше не пресипа, исхрањује себе и своје породице својим часним трудом, али баш зато и јесте и физички и морално конзервиран јер га рад и чува и крепи, а радећи изоштрава и своје умне способности, јер се у раду многострано развија и довитљивост и оштроумност.

Средњи сталеж је сложен из људи веома различитог занимања, те се с тога на први поглед чини, као да међу тако разнородним људима нема и не може бити неке тешње друштвене заједнице.

Бива чак и то да се међу појединим групама у средњем сталежу поједине струје сукобе и међусобно похрву. Али то није и не мора бити и не треба да буде борба на живот и смрт. То су као оно натицање у породичном кругу, где се поједини чланови породице међу собом надмећу, али то надметање још не значи поништавање оне међусобне интимне везе и заједнице, којој сви ти чланови припадају.

Средњи сталеж, верујући у рад као у главни социјални елемент, баш том вером међусобно повезан у једну друштвену категорију, која нема својих писаних статута, али је ипак доста чврста и доста снажна да утиче на развој друштвене заједнице и на ток догађаја у народном и друштвеном животу.

Средњи сталеж налазећи се у сређеним имовним приликама, има могућности да буде мањи или већи потрошач разних производа људске културе и цивилизације. Без те потрошње ти и такви производи не би се ни продуковали. Јер продукција без потрошње нема потицаја за рад, те би врло брзо учманула.

Средњи сталеж, баш зато што је многобројан, а уз то је постигао изванредан ступањ грађанског благостања, баш зато и јесте врло важан потрошач на светској пијаци. А сем строго узевши материјалних добара средњи сталеж је врло важан потрошач још и производа који спадају у чисто духовну културу, у науку и уметност.

Издижући се постепено на културним степеницама, средњи сталеж све више и све јаче и производи и троши разноврсних културних добара, подиже стандард свога живота, проширује духовни видокруг, оспособљава се за све важније функције у склопу социјалне заједнице, преузима на себе све више друштвених обавеза и дужности и на тај начин, извршујући дужности, преузима на себе и све више права.

У борби за човечанска права и за јачи утицај у државном животу мали људи из средњег сталежа водили су борбу кроз дуги низ многих столећа. У тој борби по времену најстарији су аграрни покрети, јер је земља хранитељка у систему народног господарства најстарији елемент. Али је тај дугостолетни талас аграрних покрета остао нерешен, тако рећи, све до наших дана, када је ето нама на очиглед аграрна реформа делила велепоседничке латифундије и парцелисала их у мале поседе.

Сразмерно много брже је успевао у својој борби за права градски огранак средњег сталежа. Средњевековни владари, док су утврдили свој владалачки углед и власт над силним и много пута обесним и самовољним великашима, имали су много муке и силне борбе. У тој борби владоци су тражили и налазили себи савезнике и помоћи у градском становништву, међу мајсторима и трговцима, који су били и богати и просвећени. За ту своју помоћ грађани су од владалаца добивали све више права, па су поред властеле и више свештенства убрзо постали засебан државни сталеж. Признато им је било право посебног градског суда за своје грађане и друге привилегије у погледу обављања њихових стручних занимања.

Градски средњи сталеж био је као неко корпоративно племство са свима правима и дужностима, које је ишло са тим изузетним државно-правним положајем.

Градски мајстори и трговци, ти мали људи, били су дакле први, који су успели да учине пробој кроз средњевековни великашки склоп старе државе. Ти мајстори и трговци били су на тај начин први носиоци идеје о слободи и једнакости људи, као грађани исте државе. Па и данас сви слободарски покрети прво налазе пријема у градовима, и тек када се ту приме и укорене, почињу да зраче из градова у села.

Књижевност, наука и уметност рађају се и напредују у градовима, јер градски средњи сталеж има за ту грану људске културе више смисла, него становници на селу. Ено, у нашим старим књигама из почетка и средине деветнаестог столећа, на последњим странама, међу именима претплатника који су омогућили да се те књиге штампају, поред имена интелегената, налазе се у великом броју имена наших "чесних мајстора" и "почтенородних трговаца". Исто тако и међу оснивачима и добротворима разних наших културних и специјално просветних установа налазе се врло многе наше занатлије и трговци.

Занатлије и трговци, ти мали људи, могу дакле с правом да се поносе сматрајући себе важним чиниоцима државног живота како у политичком тако и у културном огранку његовом. Помагати, издизати и заштићавати дакле те мале људе, значи помагати саму државу.

У последње време често се чују гласови и захтеви из редова наших занатлија и трговаца где траже заштиту својих интереса. Неки од тих захтева већ су на надлежним местима уваћени, а други чекају на уважење.

Привредник, као расадник тих малих људи из средњег сталежа, са разумљивом симпатијом прати тај покрет и као матица жели својим вредним пчелама радилицама у њиховом напору успеха и берихета.

"Привредник", оригинални текст из 1937. године
(Приредио: Слободан Ивошевић)

Зашто банке траже бизнис план?

Шта треба да садржи бизнис план и због чега банке када одобравају кредит захтевају овај документ на увид?

Бизнис план је документ у којем су на једном месту прикупљене све релевантне информације које се тичу пословања једне организације, као и перспективе компаније и њен развојни потенцијал. На тај начин, бизнис план треба да омогући власницима капитала да предвиде ближу будућност компаније, да придобију кредиторе, инвеститоре, као и све чланове управљачког тима. Другим речима, план треба да обезбеди подршку како унутар саме компаније, тако и ван ње. У бизнис плану дат је преглед информација и података о основним принципима и начелима организације, пословању организације (прошлост, садашњост и планови за будућност), производима и услугама организације, продаји, маркетингу, менаџменту у организацији, плановима и потребама за новим технологијама, систему квалитета, тржиштима, финансијским анализама и пројекцијама итд.

Приликом одобравања дугорочних инвестиционих кредита, банке захтевају да им се, уз осталу потребну документацију, на увид достави и бизнис план који презентује најважније елементе конкретних инвестиционог подухвата и начин на који ће бити реализован. Због тога свака пословна идеја мора бити прецизно формулисана у бизнис плану. Потребно је навести жељене циљеве и потребне стратегије, односно начине за постизање зацртаних циљева. Да би се стратегије примениле, потребан је одговарајући буџет и план обезбеђења средстава за остварење циљева.

Форма бизнис плана је одређена врстом делатности којом се предузеће бави, величином самог предузећа и наменом бизнис плана. Када се бизнис план припрема за потребе подношења кредитног захтева код банке, акценат треба ставити на исплативост пројекта, у смислу финансијских пројекција које потврђују оправданост улагања.

Opportunity Bank

Za život prepun mogućnosti!

www.obs.co.yu

PREDUZETNIČKI KREDITI

Mikro poslovni krediti

Dinarski i krediti u evrima, namenjeni preduzećima i preduzetnicima sa do 10 zaposlenih

Kreditni za mala i srednja preduzeća

- Mali poslovni krediti
- Razvojni krediti

Poljoprivredni krediti

- Mikro poljoprivredni krediti
- Razvojni poljoprivredni krediti

Više informacija o uslovima dobijanja kredita možete dobiti u našim filijalama ili na našem sajtu www.obs.co.yu